

VEGYESEK.

Irodalmi hírek. Megjelent és beküldetett: *Rosenthal L. A.*, Die Mischna. Aufbau und Quellenscheidung. Erster Band: Sëraim. Aus der zweiten Hälfte: Maasseroth, Strassburg 1906. — *Stein M. M.*, Két beszéd, Nagyszombat 1906. — Catalogue of the Hebrew Union College, 1906. — *Büchler A.*, Der galiläische 'Am-ha' Ares des zweiten Jahrhunderts. Beiträge zur inneren Geschichte des palästinischen Judentums in den ersten zwei Jahrhunderten, Wien 1906 (a bécsi rabbiszeminárium Értesítőjében). — *Berliner A.*, Raschi, Vortrag, Berlin 1906. — *Posnanski S.*, רב דוסא ב"ב סעדיה גאון, Berdiczev 1906. (K. l. a »Hagóren«-ből). — von *Gall A.* Ankündigung einer neuen Ausgabe des hebräischen Pentateuchs der Samaritaner (K. l. a ZAW. 1906. évf.-ból). — *Guttmann M.*, Clavis Talmudi[s] sive Encyclopaedia rerum, quae in utroque Talmude, Tosifta, Mechilta, Sifra, Sifre Talmudicisque libris occurrunt, alphabetico ordine disposita. I, Vác 1906. (Héber nyelven). — *Bánde Z.*, Júszuf Al-Baszir Al-Kitáb Al-Muh-tavî c. munk. XXV—XXIX fejezetei Tóbia ben Mózes héber fordításával. Első ízben kiadta, magyarra fordította és magyarázatokkal ellátta. Ráczeve 1906. — *Mayerovitz A.*, Zur jüd. Auswanderungsfrage, Berlin 1906. (K. l.). — *Apo-vitzer V.*, D. Schriftwort in der rabbinischen Literatur. Prolegomena. Wien 1906. (Sitzungsberichte d. kais. Akademe d. Wissenseh. Bd CLIII, No. VI.). *Wellesz Gy.*, ״שׁׁ (jubiláris cikk a »Hagoren« 6 kötetéből). — A zsidók egyetemes története 6 kötetben Graetz nagy műve alapján és különös tekintettel a magyar zsidók történetére, szerkesztette *Szabolcsi Miksa*. A magyar zsidók történetére vonatkozó részeket összeállította dr. *Kohn Sámuel*. Budapest 1906. Phönix Irodalmi Részvénytársaság. Első kötet. Ara 16 korona. — *Dr. Kecské-L.*, Izrael vértanúsága. Templomi beszéd (Nagyvárad 1906. Kiadja a nagyvárad-i izr. hitközség előljárósága). — A magyarországi izraeliták vallásoktatásának egyetemes tanterve. Az izr. községkerületek kiküldötteinek megbízásából többek közreműködésével szerkesztette dr. *Munkácsi Bernát*, a pesti izr.

hitközség tanfelügyelője. Az orsz. magyar izr. közalap támogatásával kiadja a magyarországi izraeliták országos irodája. *Budapest 1906.*

Az orsz. izr. tanítóképző igazgatótanácsa új tagjaivá *Hatvany-Deutsch József* és *dr. Mezey Ferencz* lettek kinevezve.

Dr. Krausz Sámuel, az orsz. izr. tanítóképző héber tanára, a bécsi rabbiszeminárium tanárává lett megválasztva. A jeles tudós a megtisztelő meghívást elfogadta és új állását október hó közepén elfoglalta. Dr. Krausz az orsz. rabbiképző-intézet növendéke és a negyedik szemináriumi tanár, aki ebből a főiskolából kikerült. A többi három tanár időrendben a következő: Blau (Budapest), Büchler (Bécs, most London) és Schreiner (Krausz elődje Budapesten, azután Berlin), ki azonban, sajnos, betegség folytán már négy év előtt munkaképtelen lett.

Salamon Mózes tisztelt munkatársunk, Turdossin tudós rabbija, az imént ünnepelte működésének negyvenéves jubileumát, mely alkalomból hívei részéről lelkes ovációkban részesült.

Az orsz. izr. közalap elnöksége a zsidó tudomány művelői számára kiirt 2000 koronás utazási ösztöndíjat *dr. Drechsler Miksa* rabbiképző-intézeti növendéknek, a festőművészek számára kiirt hason ösztöndíjat pedig *Pór Bertalan* festőnek ítélte oda.

Schwarz Lipót zágrábi vállalkozó jótékony czélokra félmillió koronát hagyományozott.

Czionista gyűlés volt augusztus 20-án hazánkban. Az összegyűltek saját állításuk szerint 3000 tagot képviseltek. A napirenden a czionista gyűléseken szokásos tárgyak állottak. Ez alkalommal megjegyezzük, hogy nálunk megalakult czionista egyesületek nincsenek.

Gomperz Róza, a jótékonyágáról ismert úrasszony, az arany érdemkereszttel lett kitüntetve annak elismerésül, hogy vejének, néhai Kaufmann Dávid szemináriumi tanárnak, nagybecsű könyvtárát a Magyar Tudományos Akadémiának ajándékozta.

Kaufmann Dávid édes anyja Kojeteinban 84 éves korában meghalt. Kiváló és jámbor nő volt.

Dr. Weikert Aqu. Tamás, benedekrendi szerzetes és a római Collegio Sant Anselmo papneveldén a sémi nyelvek tanára, 43 éves korában Rómából Lourdesba való utaztában jul. 7-én váratlanul elhunyt. A minden előítéletől ment jeles tudós azon ritka keresztény papok közé tartozott, kik az újhéber irodalommal is foglalkoznak. Egy latin-héber nyelvtanon kívül kiadta Romanelli Sámuel »Merope« tragédia-fordítását, melynek eredetijét Maffei költötte. Élte utolsó hónapjaiban héber verseket írt és sok irodalmi tervvel foglalkozott. Áldás a jámbor férfiú emlékére.

Mandl Mór, a pesti hitkzség és Chevra Kadisa választmányi tagja, nemes szivéről fővárosszerte ismert derék férfiú, október 14-én 70 éves korában meghalt. Áldás emlékére.

Statisztika. Budapest székesfőváros lakossága a folyó 1906. évi május 12-én megejtett népszámlálás szerint 791,748, ami 57,583-mal több az 1900. évi 734,165-nél. A zsidók száma 186,047 vagyis az összes lakosság 23.50 százaléka. Ezen szám a székesfőváros tíz kerülete szerint következőleg oszlik szét: I. ker. 3,262; II. 2,662; III. 4,577; IV. 4,435; V. 16,439; VI. 50,474; VII. 66,540; VIII. 26,491; IX. 8,947 és X. 2,220. — *A zsidók száma Budapesten* 1870-ben 44,890; 1881-ben 70,227; 1891-ben 102,377 és 1901-ben 186,047 lélek volt.

Friedmann Izráel, zadagoriai csodarabbi, 53 éves korában meghalt. A napisajtó nemcsak a gyász hírt regisztrálta, hanem részletes életrajzot is közölt. Nagyszámú hívekkel bíró család feje és gazdag ember volt. Több, mint egy félszázada, hogy az elhúnyt őse két falut vett meg, amiért annak idején hevesen megtámadták. Az ősi kastélyban élt és sok jót cselekedett, ha nem is művelt csodákat az elhúnyt csodarabbi. Éjjel temették és sokan áldják emlékét.

Az orosz zsidók helyzete, fájdalom, még mindig vészes. A pogromok nem szüntek meg és Sidelce városban maga a katonaság rendezte. Hajmeresztő mérsárlások és rablások történtek. A meggyilkoltak száma meghaladta a százat, a sebesülteké a négyszeresét. Az angol kormány volt az egyetlen, amely a gyilkolások miatt a czári kormánynál nagykövete útján felszólalt, a többi államok példáját nem követték. Több parlamentben azonban egyes képviselők tiltakozásukat fejezték ki.

JTO. A Jewish Territorial Organization hívei *Sir James Rose - Innes* transvaali igazságügyminister elnöklete alatt Johannesburgban gyűlést tartottak, melyen Lord Selborne, a délafrikai High Commissioner is beszélt. A terv lelkes hívének vallotta magát és azon meggyőződését fejezte ki, hogy a zsidók földműves-telep alapítására teljesen alkalmasak. Reméli, hogy a terv angol fennhatóság alatt hamarosan megvalósul. — Fels angol emberbarát félmillió frankot adományozott a JTO.-nak.